

TEKUĆA ONOMASTIČKA BIBLIOGRAFIJA (2010.)

BIBLIOGRAFIJE, OBLJETNICE I NEKROLOZI, IZVJEŠTAJI
BIBLIOGRAPHIES, OBITUARIES, REPORTS, ORGANISATION

Bergovec, Marina; Brgles, Branimir; Brozović Rončević, Dunja; Čilaš Šimpraga, Ankica: Tekuća onomastička bibliografija (2009.) [Current onomastic bibliography (2009)]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 357–374.

Bjeljetić, Marta; Vlajić Popović, Jasna: Skup posvećen etnolingvistici, onomastici i etimologiji [A conference dedicated to ethnolinguistics, onomastics and etymology]. *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku*, 53 (2010), 2, Novi Sad, 211–216.

Autorice u članku prikazuju međunarodnu konferenciju “Etnolingvistika. Onomastika. Etimologija” održanu u Jekaterinburgu u rujnu 2009. godine u organizaciji Instituta za ruski jezik RAN “V. V. Vinogradov”, Instituta za slavistiku RAN i Ural-skoga državnog sveučilišta “A. M. Gorki”, pod pokroviteljstvom Etnolingvističke komisije pri Međunarodnom slavističkom komitetu.

Janyšková, Ilona: *Mezinárodní konference* Этнолингвистика, ономастика, этимология [International conference Ethnolinguistics, onomastics, etymology=Међународна конференција Etnolingvistika, onomastika, etimologija]. *Slavia – časopis pro slovanskou filologii*, 79 (2010), 3–4, Praha, 458–462.

Prikazana je međunarodna konferencija održana u Jekaterinburgu u rujnu 2009. g.

Kovačec, August: In memoriam Vojmir Vinja [In memoriam Vojmir Vinja]. *Studia Romanica et Anglicana Zagabiensia*, 53, Zagreb, 2009, 379–389.

Kovačević, Mate: Daliboru Brozoviću u spomen [In the honor of Dalibor Brozović]. *Zadarska smotra*, 59 (2010), 1–2, Zadar, 196–201.

Lončarić, Mijo: Hrvatski prezimenik Franje Maletića i Petra Šimunovića [The Register of Croatian Surnames]. *Jezikoslovni zapiski*, 16 (2010), 1, Ljubljana, 199–202. [pričak]

Lončarić, Mijo: Osrt na Bartolićeve jezikoslovne stranice [Bartolić's writing on linguistics – an overview]. *Kaj – časopis za književnost, umjetnost, kulturu*, XLIII (2010), 1–2, Zagreb, 45–52.

U svojem osvrtu autor ističe važnost Bartolićeva interesa za jezik, izdvajajući, primjerice, za onomastiku bitna djela: *Nominacija i denominacija mesta u Međimurju; Toponim Međimurje; Narušavanje hrvatskih kajkavskih toponima u Međimurju*. U bilješkama Lončarić dodatno pojašnjava etimologiju toponima Međimurje.

Maresić, Jela: Izvješće o dijalektološkom istraživanju u Goli kraj Koprivnice [Report on dialectological research in Gola in Koprivnica in 2009]. *Kaj – časopis za književnost, umjetnost, kulturu*, XLIII (2010), 5–6, Zagreb, 93–100.

Ovo izvješće prikazuje rezultate terenskoga dijalektološkoga i onomastičkoga istraživanja u Goli. Donosi se onomastička građa (etnici, ktetici, toponimi) te vrlo detaljan abecedni popis prezimena analiziranih s motivacijskoga stajališta.

Nikolić, Vidan: *Nomen est omen (onomastički prilozi)* [Nomen est omen (Onomastic Contributions)]. Učiteljski fakultet, Užice, 2009, 240 str.

U uvodu knjige autor se bavi onomastičkom terminologijom. U drugome dijelu prikupljeni su već objavljeni autorovi radovi, ovom prigodom podijeljeni u tri kategorije: (I) opća onomastička pitanja; (II) antroponijska pitanja (radovi kojima se proučavaju konkretni primjeri te dodiri etnolingvistike i literarne onomastike); (III) toponomijska pitanja.

Пашаева, Ф. Ш.; Нефляшева, И. А.: VI Всероссийская научная конференция “Проблемы общей и региональной ономастики” [6th All-Russian scientific conference “Problems of general and regional onomastics”=6. sveruska znanstvena konferencija “Problemi opće i regionalne onomastike”]. *Вопросы ономастики*, 7, Екатеринбург, 2009, 106–109.

Riječ je o prikazu konferencije o općim i regionalnim temama u onomastici. Navedeni su naslovi i teme predstavljenih radova (koji obuhvaćaju različita onomastička područja).

Разумов, Р. В.: XI Международная конференция “Ономастика Поволжья” [XI International theoretical and practical conference “Onomastics of Povolzhye”=11. međunarodna teoretska i praktična konferencija “Onomastika Povolžja”]. *Вопросы ономастики*, 7, Екатеринбург, 2009, 112–115.

Predstavljena su izvješća o različitim općenomastičkim, uže orijentiranim temama (terenska istraživanja određenih područja; različiti aspekti i onomastičke poddiscipline) te graničnim područjima (npr. etnologiji, frazeologiji, književnosti itd.).

Шойбонова, С. В.: II Байкальская международная ономастическая конференция “Имя. Социум. Культура” [2nd Baykal international onomastic conference “Name. Society. Culture”=2. bajkalska međunarodna onomastička konferencija “Ime. Društvo. Kultura”]. *Вопросы ономастики*, 7, Екатеринбург, 2009, 109–111.

Skračić, Vladimir: Centar za jadranska onomastička istraživanja [Adriatic onomastic research center]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 347–355.

METODOLOGIJA, TERMINOLOGIJA, OPĆEONOMASTIČKI PROBLEMI
METHODOLOGY, TERMINOLOGY, GENERAL ONOMASTICS

Bratulić, Josip: Istarske jezikoslovne teme u djelu Petra Skoka [Istrian linguistic topics in the work of Petar Skok], *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 1–7.

U raspravi se upozorava na Skokovo zanimanje za jezične probleme u Istri, od njegove mladosti do smrti (1881. – 1956.). Naime, Istra je uvijek bila zanimljiva filoložima za proučavanje jezika u kontaktu. Autor je naglasio da su Skokovi podaci o jeziku veoma važni za kulturnu povijest jer otkrivaju koje su riječi i na koji način u dalekoj prošlosti ulazile u govor govornikâ i jednoga i drugoga jezika, i Hrvata i Romana u Istri.

Brozović Rončević, Dunja: Toponomastičko nazivlje između imenoslovija i geografske [Toponomastic terminology between the onomastics and geography]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 37–46.

U radu se na temelju analize definicija odabranih toponomastičkih naziva u onomastičici i drugim nejekoslovnim znanostima upozorava na nužnost ujednačivanja temeljnoga hrvatskog onomastičkog nazivlja sukladno načelima dogovorenim u međunarodnim onomastičkim tijelima.

Galkowski, Artur: Problemi di terminologia onomastica. Contributi per un dibattito [Aspects of onomastic terminology: A contribution to a discussion =Problemi onomastičke terminologije. Prinosi za raspravu]. *Rivista Italiana di Onomastica (RION)*, 16 (2010), 2, Roma, 604–624.

U članku se proučavaju osnovni aspekti onomastičke terminologije unutar međunarodnoga konteksta kojim su utemeljeni različiti modeli terminâ u onomastičkim studijama. Analizirano je gotovo 200 naziva iz različitih disciplina tradicionalne i suvremene onomastike, koji upućuju na povezanost sa svakovrsnim antropološkim, zemljopisnim i kulturno-civilizacijskim nazivljem, uz terminološke veze između jezikoslovnih i onomastičkih metodologija istraživanja.

Garančovská, Lenka: Modelové poňatie pragmatoným [Model concepts of pragmatonyms=Konceptualní modeli pragmatonima]. *Acta Onomastica*, LI (2010), 2, Praha, 470–496.

Autorica u članku proučava pragmatonime – imena robnih marki. Detaljno se bavi izvanjezičnim obilježjima pragmatonima u mlječnoj industriji te proučava najčešće motivacijske modele [a) zemljopisni kontekst proizvođača, b) izravno označavanje vrste proizvoda, c) inherentne (sastav, oblik, veličina, okus, pakiranje, boja, tekstura i kvaliteta proizvoda) i/ili adherentne značajke (identifikacija i svrha proizvoda, tip potrošača, zdrava prehrana, podrijetlo proizvoda te tradicionalan način proizvodnje), d) posvojni odnos] i e) pragmatonimi s dvosmislenim značenjima] i njihovu čestotu.

Hramova, Tatyana: What's in literary onomastics? [Što je u literarnoj onomastici?]. *Onomastica Canadiana*, 91 (2009), 1, Trois Rivières, 11–22.

Löfström, Jonas; Schnabel-Le Corre, Betina: Comment analyser et comparer les toponymes de différentes langues dans une perspective synchronique [How to analyse and compare the toponyms of different languages through a synchronic perspective=Kako valja analizirati i usporediti toponime različitih jezika sa sinkronijskoga stajališta]. *Nouvelle revue d'onomastique*, 52, Paris, 2010, 291–318.

Marković, Ivan: O uporabi i značenju imenâ u hrvatskome [On the use and the meaning of names in Croatian]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 175–202.

Razmatra se valjanost uvriježena stajališta da imena nemaju leksičkoga značenja ili sadržaja, da su ona puke etikete svojih nositelja, odnosno da leksičko značenje imena mogu dobiti tek u kontekstu. Daje se nacrt kataloga realnih uporaba imena u hrvatskome, zanemarena poglavljva hrvatske gramatikografije. Razlikuju se autonimna uporaba, metonimijska, partitivna, metaforička te omnipersonalna. Sve te uporabe smještaju se između imenovanja (prototipne službe imena) na jednome i leksikaliziranih, okamenjenih eponima na drugome kraju ljestvice. Mogućnost da se imena uporabe na sve te načine smatra se ozbilnjim argumentom u prilog manje uvriježenu stajalištu da imena *imaju* značenje. Ili drugačije: ime nije ime samo kad imenuje, nego su sve službe imena jednakim imenskim i proizlaze iz složene naredi proprialnih leksema.

Ološtiak, Martin: Niekolko poznámok o vzťahu onymickej a frazeologickej motivácie [Some remarks on the relation between onymic and phraseological motivation=Nekoliko napomena o vezi između onimiskske i fazemske motivacije]. *Acta Onomastica*, LI (2010), 2, Praha, 517–530.

Autor proučava odnos između onimiskske i fazemske motivacije. Budući da ne postoje leksičke jedinice koje bi istodobno bile ime i idiomatska jedinica, te dvije motivacije katkad se ne podudaraju. Ipak, među njima postoji veza kojom se Ološtiak bavi u drugome dijelu rada. On je posvećen posebnomu tipu imenâ (kao dijela frazema) koja se mogu shvatiti kao hibridne jedinice s apelativnim i onimiskim značjkama, nastale paronimijom.

Vaxelaire, Jean-Louis: Lexicologie du nom propre et onomastique [Lexicology of the first name and onomastics=Leksikologija osobnoga imena i onomastika]. *Nouvelle Revue d'Onomastique*, LI, Paris, 2009, 301–316.

ANTROPONIMIJA / ANTHROPOONYMY

Dadić, Žarko: O uporabi hrvatskog oblika prezimena znanstvenika i filozofa Patricija [On the usage of the Croatian form of the surname of scholar and philosopher Patricius]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 69–79.

Najprije se rabio oblik Petriš, ali su se prilikom četiristotе obljetnice filozofova rođenja 1929. počeli rabiti razni oblici, a među njima i Petrić. Kad je otkriveno da tog filozofa Dominis 1624. naziva Petrišević, počeo se zaslugom Krune Krstića rabiti taj oblik, najprije u izdanjima Leksikografskog zavoda, a zatim i drugdje u Hrvatskoj, ali su ga u Beogradu dosljedno nazivali Petrićem. Posljednjih deset godina na temelju brojnih arhivskih i filoloških dokaza počeo se sve više rabiti oblik Petriš, no neki su autori i dalje ustrajali na neznanstvenome, izmišljenom obliku Petrić.

Derek, Ante; Puljić, Ivica: Kratka rodoslovna stabla obitelji kojih članovi danas žive na području župe Gradac [Genealogy of the Present Families in the Parish of Gradac]. *Župa Gradac, Humski zbornik*, 12, Gradac, 2009, 239–278.

U radu se donose rodoslovna stabla za 33 gradačka roda te se nudi iznimna građa za proučavanje osobnih imena u toj istočnohercegovačkoj župi.

Kurilić, Anamarija: Komemoratori i pokojnici s liburnskih cipusa: tko su, što su i odakle su? [Commemorators and deceased on Liburnian cippi: who were they, what were they and where have they come from?]. *Asseria*, 8, Zadar, 2010, 131–274.

Autorica se bavi liburnskim cipusima, kamenim nadgrobnim spomenicima u obliku prizme. Analizirana su imena i etnička pripadnost te građansko-pravni status njihovih nositelja.

Ondrášová, Zuzana; Hrubišová (Šrubařová), Petra; David, Jaroslav: Proměny české antroponymie po roce 1989 (na příkladnech jmen dětí celebrit) [Changes of the Czech personal names system after 1989 (illustrated with celebrity baby names)=Promjene češke antroponomije nakon 1989. godine (prikazane na imenima djece slavnih osoba)]. *Acta Onomastica*, LI (2010), 2, Praha, 581–590.

U članku se na temelju uvida u osobna imena djece poznatih osoba analiziraju nove tendencije u nadjevanju osobnih imena u Češkoj nakon 1989. godine.

Pliško, Lina; Ivetić, Melani: O govoru Butora [The Butori dialect]. *Fluminensia*, 22 (2010), 2, Rijeka, 127–135.

Prije fonološkoga opisa govora u uvodu su predstavljena mjesta koja pripadaju općini Tinjan te su navedena prezimena i obiteljski nadimci sela Butori.

Sekulić, Ante: *Osobna imena, prezimena i nadimci bačkih Hrvata* [Proper names, surnames and nicknames of Croats in Bačka]. Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost “Ivan Antunović”: Hrvatska riječ, Subotica, 2010, 150 str.

U prvome dijelu knjige popisana su i akcentuirana muška i ženska osobna imena. Autor donosi podatke o ishodišnim oblicima imenâ (naročito hipokoristika) te problematizira starije zapise nekih imena zbog sumnje u pogrješke pri prepisivanju. U drugome dijelu knjige zapisani su muški i ženski osobni nadimci, a uz akcentuirane oblike i motivacijsku analizu, objašnjeno je i u kojem se mjestu pojavljuju. U trećem dijelu knjige donesen je popis prezimena uz podatke o godini i mjestu u kojima se pojavljuju. Potom je analiziran i popis prezimena nastalih od toponima te sufiksa čestih u njihovoj tvorbi. Slijedi raščlamba obiteljskih nadimaka, u kojoj su naznačena prezimena na koja se odnose, naselja u kojima su potvrđeni, analiza dočetaka te motivacijska analiza. Na kraju knjige donesen je popis prezimena plemičkih bačkih obitelji praćen kratkim objašnjnjima.

Torkar, Silvo: Slovanski antroponimi v toponimiji Tolminske [Slavic anthroponyms in the toponymy of the Tolmin region=Slavenski antroponimi i toponimi-ja tolminskoga područja]. *Jezikoslovni zapiski*, 16 (2010), 1, Ljubljana, 7–23.

U članku autor analizira sedamnaest zemljopisnih imena tolminskoga područja u čijem je sastavu moguće prepoznati slavenske korijene: Čadrg, Drobočnik, Godiča, Hoč, Hotenja, Hotešk, Hotovlja, Kozmerice, Ljubinj i Poljubinj, Modrej i Modrejce, Roče, Samotešnik, Trebuša, Volče i Žabče. Osim upućivanja na srodne korijene od kojih su nastali te slične tvorbene modele, u članku se donosi i usporedba s nekim hrvatskim, bosansko-hercegovačkim i slovenskim toponimima, npr. Modrej, Modrejce [usp. Modruš, Modrušani (hr.); Modrik, Modrinje (bh.)]; Kozmerice [< Gozmer (slov.), Gostimir (hrv.)].

Vidović, Domagoj: Obiteljski nadimci u Pučišćima na otoku Braču [Family nicknames in Pučišća on the island of Brač]. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovje*, 36 (2010), 2, Zagreb, 345–367.

Obradena su 232 obiteljska nadimka u Pučišćima na otoku Braču. U Pučišćima se obiteljski nadimci bilježe od kraja 16. st. te se na temelju njihove motivacije može djelomično rekonstruirati fond osobnih imena (odnos hrvatskih narodnih imena te hrvatskih i novijih romanskih prilagođenica kršćanskih imena), vanjština (posebice tjelesne mane), karakterne crte (uglavnom nekonvencionalne) te podrijetlo i svakodnevni život Pučišćana. Fond je obiteljskih nadimaka znatno otvoreniji inojezičnim sustavima (poglavito romanskim) te je odraz svojevrsne tisućljetne hrvatsko-romanske simbioze na istočnoj obali Jadranskoga mora.

Vidović, Domagoj: Gradačka prezimena [Surnames of the Parish Gradac]. *Župa Gradac, Humski zbornik*, 12, Gradac, 2009, 197–238.

U radu se obrađuje razvoj 140 rodova koji su nastanjivali ili nastanjuju župu Gradac u neumskome zaleđu na temelju postojećih matičnih knjiga koje se u župi kontinuirano vode od 1709. Kako je istočna Hercegovina jedan od antroponomastički najzanimljivijih terena, proučavanje je gradačke antroponomije podrazumijeva poznavanje različitih jezičnih sustava te životnih prilika mjesnoga stanovništva.

Vidović, Domagoj: Hrvatska narodna imena u istočnoj Hercegovini s posebnim osvrtom na imena Stojan i Vuk [Croatian Folk Personal Names in Eastern Herzegovina with a Special Accent to the Folk Names Stojan and Vuk]. *Stojan Vučićević književnik i žrtva – zbornik s 5. neretvanskoga književnog, znanstvenog i kulturnog susreta* (urednik: Stjepan Šešelj), Opuzen – Zagreb, 2010, 172–188.

U radu se obrađuje razvoj hrvatskoga fonda narodnih imena u istočnoj Hercegovini te se poseban naglasak stavlja na povijesne potvrde i odraze imena Stojan i Vuk na hrvatskome narodnom prostoru i u istočnoj Hercegovini.

Vidović, Domagoj: Opuzenska prezimena – brojnost i postanje [First Names in Opuzen – Statistics and Etymology]. *Hrvatski neretvanski zbornik*, 2, Zagreb, 2010, 71–90.

U opuzenskom prezimenskom sustavu prevladavaju prezimena motivirana kršćanskim imenima u odnosu na ona motivirana hrvatskim narodnim imenima. U prezimenima nadimačkoga postanja nahodimo najviše utjecaja jezikâ negdašnjih stranih gospodara: turskoga (*Babić, Džeba, Parmač, Šamić i Topić*) i talijanskoga (poglavito njegova mletačkoga dijalekta; *Grossi, Kapović, Kudin i Musulin*). U opuzenskim prezimenima nahodimo i prežitke predrimskih jezika (*Oman*), ali i tragove neprozirnih drevnih hrvatskih riječi (*Šešelj ili Tutavac*). Najvjerojatnije je nadimačkoga postanja i njemačko prezime *Beidenegl*.

Vidović, Domagoj: Pogled u metkovski prezimenski sustav [An Overview on Metković's Family Names]. *Hrvatski neretvanski zbornik*, 1, Zagreb, 2009, 45–61.

U ovome su radu obrađena 123 najbrojnija metkovska prezimena u razdoblju 1948. – 2001.

Vugdelija, Kristina: Lokalno, regionalno, etnički/nacionalno – razine i čimbenici identifikacije na primjeru lovinačkoga kraja [Local, regional, ethnic/national – levels and factors of identification through the example of the Lovinac region]. *Senjski zbornik*, 37, Senj, 2010, 261–296.

Polazeći od prepostavke kako se identitet konstruira u interakciji ja i drugog, autorica u radu analizira nekoliko razina identifikacije stanovništva lovinačkog kraja: lokalnu, regionalnu i etničku / nacionalnu s obzirom na svijest o pripadnosti bunevačkoj subetničkoj skupini. Analiziraju se odnosi i interpretacija etnonima Bunevcici, Kranjci, Vlasi.

TOPONIMIJA / TOPONYMY

Ахметова, М. В.: Заметки о неофициальной русской урбонимии [Notes on Russian informal city-names=Билješke o neslužbenoj ruskoj urbonimiji]. *Вопросы ономастики*, 9, Екатеринбург, 2010, 53–68.

U članku se razmatraju tvorbeni modeli urbonima u suvremenome ruskom razgovornom jeziku. Autorica izdvaja tri dominantna tvorbena tipa: pokraćivanje, morfološko-fonološke promjene i semantičke promjene.

Balog, Zdenko: Srednjovjekovni toponimi sjeverne Hrvatske – kulturološki i interdisciplinarni aspekti toponomastike [Medieval toponyms of northern Croatia – cultural and interdisciplinary aspects of toponomastics]. *Podravina – časopis za multidisciplinarna istraživanja*, 8 (2009), 15, Koprivnica, 74–101.

Analizirano je područje srednjovjekovne Križevačke, Zagrebačke i Varaždinske županije na primjerima dviju skupina toponima: imenima voda (najčešće rijeka) te toponimima motiviranim nazivima drveća i biljaka općenito. Analizirani su toponimi: Drava, Bednja, Čazma, Česma, Dub, Dubrava, Dubrovnik, Glogovnica, Jalska, Koruška te toponimske osnove *dub* i *joha*. Autor upućuje i na srodne toponime, prikazuje njihovu povijesnu pojavnost, a priloženim tablicama lokaliteta i usporednim zemljovidima olakšava spoznaju o raširenosti i granici određene topimskim osnovama.

Baničević, Božo: *Dalmato-romanski ostaci u toponimiji Hrvatske / De relictis dalmato-romanis in toponymia Croatiae* [Dalmatian-Roman relicts in the toponymy of Croatia / De relictis dalmato-romanis in toponymia Croatiae]. Edizione in proprio, Žrnovo, 2009, 479 str.

Autor donosi izbor i objašnjenja velikoga broja toponima dalmato-romanskoga podrijetla. Njihovo podrijetlo autor povezuje s tridesetak riječi, među kojima se zbog mogućnosti prilagodbe, ističe oblik ‘saepes’ sa svojim brojnim izvedenicama, koji se može odnositi na područja poput planina, voda i potopljenih mjesta.

Brgles, Branimir: Toponimija na području Susedgradskog vlastelinstva u srednjovjekovnim i ranonovovjekovnim izvorima [Toponymy of the Susedgrad manor in historical sources]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 9–36.

Autor analizira toponime Susedgradskog vlastelinstva, posebice njegov zapadni dio – Brdovečko prigorje – kraj između Sutle, Save i Krapine. Riječ je o području koje čini izdvojenu cjelinu sa zasebnim povijesnim, dijalektološkim i drugim karakteristikama. Autor se u istraživanju koristio srednjovjekovnim i ranonovovjekovnim izvorima – urbarima, popisima kmetova, popisima crkvene desetine.

Crnković, Nikola: Novalja i Stara Novalja u povijestnim komovima [Toponyms Novalja and Stara Novalja in historical documents]. *Dometi*, 20 (2010), 1–2, Rijeka, 77–102.

Autor analizira toponime Novalja i Stara Novalja, od povijesnih spomena *Cisse*,

Kise do njihovih današnjih imena. Navode se etnici Meščarani i Meščarke, kojima stanovnici Novalje nazivaju žitelje Stare Novalje, a dodani su i zapisi izreka kojima se rugaju jedni drugima. Zapisan je oblik Stara Vasa, odnosno, Staro Selo, koji se odnosi na Staru Novalju.

Čatić, Ivana: Toponimija Semeljaca – sela istočne Đakovštine [The toponymy of Semeljci – Village of the Eastern Đakovština]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 47–67.

Obraduju se toponimi odnosno mikrotponimi *Semeljaca*, sela istočne Đakovštine, na osnovi literature, proučavanja dostupne arhivske građe te terenskoga rada.

Čornejová, Michaela: Vybrané aspekty pomístních jmen Moravy a Slezska s etymonem hrad-/hrád- [Selected aspects of Moravian and Silesian anoikonyms (minor place names) containing etymon hrad-/hrád-=Odabraní aspekti moravských i šleských toponima s osnovom hrad-/hrád-]. *Acta Onomastica*, LI (2010), 1, Praha, 151–180.

Analiziraju se moravski i šleski toponimi koji sadržavaju osnovu hrad-/hrád-, npr.: Hradisko, Hradište, Hradištko/Hradíštko, Hradištek/Hradíštek, Hradištečka, Hradíšek, Hradisek; Hradištkový, Hradiský, Hradištný, Hradištský; Hradišták; Hrad, Hrádek, Hradec, Hradový, Hrádecký, Hrádkový, Hrádecná; Hradcany/Racany, Hradcanský. Proučena je i veza između arheologije i toponomastike.

Grahovac-Pražić, Vesna; Sanja Vrcić-Mataija: Ojkonimi gospickeg područja [Oikonymy of the Gospic area]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 81–96.

U radu se donosi uvid u problematiku imena pedeset gospickih naselja od kojih jedno ima status grada. Uz povijesnu i geografsku kontekstualizaciju ojkonimi se analiziraju semantički i strukturno. Uočena je motivacijska i struktorna raznolikost ojkonima kroz koju se stječe uvid u sliku života zajednice u prošlosti.

Grčević, Martina: Promjena imena naselja u Republici Slovačkoj [Renaming settlement names in the Republic of Slovakia]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 97–116.

U članku se opisuje postupak promjene imena naselja u Republici Slovačkoj. Pоказује se da je on većim dijelom reguliran zakonima i podzakonskim aktima. Imena naselja određuje i mijenja Vlada Republike Slovačke sa suglasnošću naselja, a imena dijelova naselja određuje i mijenja ministarstvo unutarnjih poslova na prijedlog naselja. Također je regulirano i imenovanje naselja na jezicima manjina.

Juran, Kristijan: Postanak Tisnoga i tišnjanski posjed na kopnu. U: *Toponimija otoka Murter-a* (ur. Vladimir Skračić), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 85–95.

Juran, Kristijan: *Puncta Ostrice* – toponimski lik koji je zbulio i zavadio suvremenike [Puncta Ostrice – a toponymic form that has confused and divided modern researchers]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 117–134.

U povijesnim izvorima kasnoga srednjeg i ranoga novog vijeka nekoliko se puta spominje toponimski lik *Puncta Ostrice* kao ime zemljšnoga predjela na području današnjeg naselja Tisno. Budući da u suvremenoj tišnjanskoj toponimiji nije očuvan, autor pokušava ubicirati taj toponim na temelju zemljopisnoga, povijesnog i toponomastičkog konteksta.

Jurić, Ante: Specifični toponimijski leksik (na primjeru sjevernodalmatinske obalno-otočne toponimije). [Specific toponymic lexic according the North Dalmatian islands examples]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 135–150.

Analizom odabralih primjera iz toponimije sjevernodalmatinskog otočja utvrđuje se da jedan dio toponimskog leksika ima samo toponimiji svojstveno značenje ili upotrebu, koji su različiti od značenja i upotrebe istih riječi u izvantoponimskoj upotrebi. Temeljem nekoliko egzaktnih kriterija ta se kategorija riječi određuje se kao "specifični toponimijski leksik". Argumentiraju se i prednosti novoga metodološkog pristupa u istraživanju jadranskoga toponimijskog leksika.

Jurić, Ante: Toponimija Ista i Škarde [The toponyms of island Ist and Škarda]. U: *Otocí Ist i Škarda*, Faričić, Josip (ur.), Sveučilište u Zadru, 2010, 779–808.

Jurić, Ante: Leksik murterske toponimije [Lexic of the toponymy of the island of Murter]. U: *Toponimija otoka Murtera*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, 2010, 321–334.

Kloferová, Stanislava: Pomístní jména odvozená od osobních jmen v kontextu onomastickém a dialektologickém (na materiálu Slovníku pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku) [Anoikonyms derived from personal names in onomastical and dialectological context (within the material of the Dictionary of Moravian and Silesian anoikonyms)=Toponimi izvedeni iz osobnih imena u onomastičkome i dijalektološkome kontekstu (prema korpusu Rječnika moravskih i šleských toponima)]. *Acta Onomastica*, LI (2010), 1, Praha, 106–139.

U članku se analiziraju toponimi dobiveni sufiksacijom osobních imen (npr. *Bartoš + -ka*, *Bartoš + -ovka*, *Bartoš + -ovec*, *Bartoš + -ovice* itd.). U prvome se dijelu rada predstavljaju njihove onomastičke značajke: tvorbena struktura, motivacija, čestota, plodnost nekih tvorbenih tipova, a dodani su i podatci o rasprostranjenosti sufiksa. U drugome dijelu rada uspoređuju se onimijski zemljovidi s dijalektološkim kartama te su istražena podudaranja i preklapanja onimijskih i dijalektnih područja.

Kolar, Mira; Wagner, Elizabeta: Vodenice u križevačkoj podžupaniji 1851. godine [Watermills in Križevci subcounty in 1851]. *Cris*, 11 (2009), 1, Križevci, 52–67.

Autorica u članku donosi popis vlasnika vodenica na tome području. Pritom vodenice ubicira na odredene potoke ili bare, ističući njihova imena, povijesnu građu, režime, korelaciju s imenovanjem naselja te blizinu naselja (također uz inačice imena koje su dobivali kroz povijest). Priložen je i zemljovid umreženosti potoka s kojeg se također mogu iščitati hidronimi.

Lončarić, Mijo: Prilog dijalektnoj slici Like u ranim toponimima [Contribution to the dialectal landscape of Lika in early toponyms]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 151–161.

Prije velikih migracija izazvanih osmanlijskim prodom Liku je bila u cijelini čakavska. Na temelju ranih zapisa toponima i drugih jezičnih podataka pokušava se odrediti osnovna karakteristika ličke čakavštine. Od jezičnih, dijalektnih crta u ranim toponimima, prije migracija, na području Like malo je onih koje se mogu smatrati tipično čakavskim karakteristikama – većina značajki jednaka je onima u šćakavskim govorima. Daju se pretpostavke o toponimima na -ec na jugu ličko-ga područja, u starim županijama *Otučka župa / Otuča, Odorjanska župa / Odorja, te Gatanska župa / Gacka*.

Marasović-Alujević, Marina; Luketin Alfrević, Antonia: Toponimi di Torcola, isola del ricoveri nell'Adriatico [Toponyms of Šcedro, the island in the Adriatic sea=Toponimi Šcedra, otoka u Jadranskome moru]. *Adriatico / Jadran Rivista di cultura tra le due sponde*, 1–2, Pescara, 2009, 41–56.

Jezična romansko-slavenska simbioza duž jadranske istočne obale ostavila je trag u imenu otoka Šcedro. Ispitivani toponimi klasificirani su prema njihovoj etimologiji (romanskoga su podrijetla: Perna, Tufera, Moster; slavenskoga su podrijetla: Lovišće, Tulitani bok, Rasohatica, Rake). Slijedi semantička raščlamba toponima, a dodan je i opis morfološke strukture toponimskoga korpusa.

Marasović-Alujević, Marina: Tragovima Skokovih istraživanja – prilog etimologiji nesonima širega splitskog akvatorija [Following the research of Petar Skok – a contribution to the etymology of island names of the Split maritime zone]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 163–173.

Autorica je obradila podrijetlo imenâ otočića u širem splitskom akvatoriju koja dosad nisu bila istražena, dok je za neka dala novi prijedlog etimologije. Obrađeni su nesonimi: *Saskinja, Grmej, Balkun, Rudula, Polebrnjak, Mrduja, Kluda, Pi-javica, Orud, Macaknara, Muljica, Melevrin, Merara* i pličina *Mlin*. Čak pola od navedenih imena romanskoga je podrijetla. Riječ je o starim romanskim toponimima koji su bili izloženi romansko-slavenskoj jezičnoj simbiozi kao i onima novijima iz mletačkoga razdoblja.

Menac-Mihalić, Mira: O hrvatskim dijalektnim frazemima s toponimom kao sastavnicom [Croatian dialectal idioms with a toponym as a component]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 203–222.

U stotinjak hrvatskih govorova istražuju se i promatraju frazemi s toponimom kao sastavnicom. Pronalaze se najšire potvrđeni frazemi, oni manje potvrđeni i frazemi lokalizmi. Promatraju se inovacije u pojedinim sustavima koji zahvaćaju toponim.

Miholek, Vladimir: Prilozi poznavanju povijesti sela Sveta Ana pokraj Đurđevca [Contributions to knowing the history of the village of Sveta Ana near Đurđevac]. *Podravski zbornik*, 36, Koprivnica, 2010, 161–180.

Objašnjavajući povjesni kontekst i razvoj mjesta, autor ga u uvodu i geografski

smješta. Pritom spominje mnoge oronime (npr. Veliku kostajnu, Ilijerke, Gradine, Šanc (utvrda), Staro selo, Leščar, Carevu glavicu itd.), hidronime (većinom potoke: npr. Svetojanski potok, Svetojanski jarek, Sušicu, Čistine itd.; napominjući da su tijekom proteklih razdoblja mijenjali imena), ime sela Sveta Ana, odnosno na dijalektu Sveta Jana. Autor analizira i motivacije nekih toponima.

Přatková, Petra: Základy čern- a běl-/bil- v pomístních jménech Moravy a Slezska [The bases čern- and běl-/bil- in the aneikonyms of Moravia and Silesia=Osnove čern- i běl-/bil- u moravskim i šleskim topnimima]. *Acta Onomastica*, LI (2010), 1, Praha, 140–150.

U radu se analiziraju osnove čern- i běl-/bil- u topnimima Moravske i Šleske. Izostavljeni su pritom iz korpusa primjeri imena koji su povezani s osobnim imenima, ojkonimima, drugim topnimima te odnosnim topnimima. Tako je nastao korpus od 391 primjera s osnovom čern- te 182 primjera s osnovom běl-/bil-. Posebna je pozornost posvećena topnimima koji sadržavaju pridjeve černý i bělý, koji prevladavaju u istraženome korpusu. Analiziraju se i motivacijski aspekti navedenih osnova.

Roksandić, Drago: Zrinska gora u ranome novom vijeku: kartografske percepcije [Zrinska gora in the early modern age: cartography perception]. *Ekonomika i ekohistorija*, 6, Zagreb, 2010, 8–26.

Autor se bavi oronimom Zrinska gora, koja nije mogla biti imenovana prije nego što su knezovi Šubići postali knezovi Zrinski, i to najprije u posjedovnome smislu. Najzanimljivijim u svojem radu Roksandić smatra pitanje kontinuiteta spomenutog oronima nakon što su Zrinski napustili, dapače izgubili, svoje posjede u Poučnu. Autor dolazi do brojnih zaključaka analizirajući različite kartografske podatke te konzultirajući historiografsku literaturu i povjesna vrela.

Snoj, Marko: Slovene Place Names with the Suffix -ina: Some Difficult Cases and Implications for South Slavic Onomastics [Slovenski toponi sa sufiksom -ina: neki složeniji slučajevi te implikacije za južnoslavensku onomastiku]. *Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies*, 7, Ljubljana, 2009, 45–59.

Članak se bavi slovenskim i nekim drugim južnoslavenskim zemljopisnoimeniskim porodicama, u kojima je ime kraja ili pokrajine tvoreno sufiksom -ina, a ktetik i etnik tvoreni su bez njega. Na temelju etimoloških primjera jasno je utvrđen tvorbeni model takvih imenskih porodica, koji bi lako mogao pomoći pri rješavanju zagonetnijih slučajeva poput slovenskoga *Gameljne* ili srpskoga *Priština*. Autor u članku predlaže da se u onomastici za imenske porodice čiji ktetik ili etnik nije tvoren od potpune osnove topónima, upotrebljava izraz *nekonsolidirane imenske porodice*.

Skračić, Vladimir (ur.) *Toponimija otoka Murtera* [Toponymy of the island of Murter]. Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2010, 357 str.

Šegvić, Edo: Matejuška [Matejuška]. *Kulturna baština*, 35, Split, 2009, 143–188.
Rad obrađuje povjesno značenje i prostorni smještaj prirodne uvale i spruda Matejuške u Splitu. Pritom su zabilježeni neki toponimi.

Šimunović, Petar: Lička toponomastička stratigrafija [Toponomic and linguistic stratigraphy in Lika]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 223–246.

Iako je Lika bogata predrimskim (japodskim) i prethrvatskim arheološkim nalazištima, pretpovijesnih toponima nije se mnogo sačuvalo (*Anvendon, Arupion, Epidocij, Ausankalij, Pset*) kao u prekovelebitskom, primorskem (liburnskom) dijelu današnje Like, ali je naslijedeno poprilično imena iz romansko-hrvatske jezične simbioze (*Lika, Bag, Supetar, Kosinj, Kvarte, Turan, Kaniža, Počitelj*). Takva toponimija upućuje na diskontinuitet života u doba hrvatske doseobe, kad su se poromanjeni starinci povukli u gore i bavili se stočarstvom, a Hrvati zauzeli polja uz ponornice *Liku, Gacku i Kravu*, na prostoru staroga kulturnog tla, koje su za doseobe Hrvati naselili i intenzivno obradivali. U radu se istražuje toponomastička stratigrafija s posebnim osvrtom na jezično podrijetlo ojkonima prethrvatske i hrvatske provenijencije.

Шипкова, М.: Словарь микротопонимов Моравии и Слезии: теорический и интерпретационный аспекты* [Rječnik mikrotoponima Moravske i Šlezije; teorijski i interpretacijski aspekti=Anoikonymic Dictionary of Moravia and Silesia: Theoretical and Interpretative Aspects], *Вопросы ономастики*, 8, 2010, 55–66.

Autorica u prvome dijelu članka piše o ciljevima i koncepciji novoga računalnog projekta "Rječnik moravskih i šleskih anojkonima" koji se izrađuje na dijalektološkom odjelu Akademije znanosti Republike Češke od 2005. godine. U drugome se dijelu na konkretnim primjerima raspravlja o teoretskim i interpretacijskim problemima u obradbi anojkonima.

Sivic-Dular, Alenka: Slovanska *nomina appellativa* za prometnice in njihova arealna distribucija [Slavic *nomina appellativa* for roads and their areal distribution]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 247–281.

U članku se obraduju slovenske i hrvatske toponomastičke imenice (*nomina appellativa*) za prometnice: **pqtb*, **cěsta*, **stěza*, **stъ/bgnā*, **ulica*, *-*gonъ*(**goňa*), **pěšъ*, **pyrtъ*, **sqtъka*/**sqtъ*, **gazъ/gazъ*, **gatъ*, **kolnъcъ*, **lazъ*, **xodъn-*(**xoditi*), **kolo* (**kolo-vozъ*, *kolnъkъ*, **kolo-sěkъ*, **kolo-tečina* [*koléjъ*, *koléja*, *koléjina*]), **sani*, **slědъ*, **torgъ/týrvъ* i njihovi toponimski odrazi.

Васильев, Валерий Леонидович: Архаическая топонимия с префиксом по-/па- на Русском Северо-Западе [Archaic toponymy with prefix *po-/pa-* on the North-West of Russia=Arhaični toponimi s prefiksom *po-/pa-* na ruskome sjeverozapadu]. *Вопросы ономастики*, 7, Екатеринбург, 2009, 5–13.

U članku se analiziraju posebni tvorbeni uzorci baltoslavenskih toponima: *pa- + hidronim = ojkonim i *pa- + hidronim = hidronim. Toponimi toga tipa češći su na ruskome sjeverozapadu nego u ostalim slavenskim područjima. Donosi se etimologija imena sela i rijeka: *Похоловье, Посысье, Пашполонок, Понерлица, Понеретка, Порусья* itd. Radi usporedbe doneseni su i općeslavenski primjeri, po-put hrvatskoga *Pokuplje* ili *Polonje*.

Vidmarović, Đuro: Boka kotorska (Crna Gora): otkriće koje upućuje na doseljenje Hrvata i na njihovu vjeru [Boka kotorska (Montenegro): the revealing that indicates the population of Croats and their religion]. *Marulić – hrvatska književna revija*, 44, Zagreb, 2010, 4, 24–30.

Autor donosi pregled oronima Boke kotorske koji upućuju na staru vjeru Hrvata: Ilijine kite (1089 m), Ilijino brdo (873 m), Vidov vrh (871 m), Sveti Ilija ili Vrmac (765 m), Velji vrh (712 m), Čisti vrh (616 m), Popova glava (584 m), Ilijino brdo (579 m) i Sveti Vid (440 m). U nastavku upućuje na ostatke slavenskoga paganizma u toponomastici proučavajući imena kojima su zamijenjena poganska imena (npr. sv. Vid umjesto Svevid, Sventovid itd.). Također se analiziraju: oronim Većbrdo, topominske inačice Lepetane/Lepetanci i obala između Veriga i Plavde (nazivana primorje Većbrda, Tivat ili predio sv. Lovrinca).

Vidović, Domagoj: Iz ojkonimije stolačkoga kraja [An Overview of the Oikonymy of the Stolac Area]. *Stolačko kulturno proljeće*, 10, Stolac, 2010, 213–227.

U radu je obrađeno 115 ojkonima iz stolačkoga kraja u kojem nalazimo odraze dalmatinskih topomimskih (*Boljuni* i *Škipali*) i obrambenih apelativa (*Košturi*/*Koštun*), tragove davnašnje avarsko-slavenske (*Bovan*) i hrvatsko-romanske simbioze (*Stolac*, *Svitava*, *Vidoštak*), neke danas posve zaboravljene hrvatske apelative koji se odnose na sastav tla ili vode (*čateš* 'blatište', *dabar* 'dubodolina, korito', *hrugud* 'kamenjar', *kom* 'strmina', *ljub* 'vrelo', *mel/mil* 'pijesak', *ober* 'strmo brdo'), prežitke mađarskih (*Počitelj*) i njemačkih (*Šanica*) obrambenih apelativa, tragove vlaških (*Baćnik*, *Burmazi*, *Čičevo*, *Kučinari*) i albanskih (*Smarlovina*) doseoba te seoba prouzročenih osmanlijskim osvajanjima. Najveći je dio ojkonima antropomognoga postanja. Dometkom -ane/-ani (koji je bio ploden do 15. st.) tvoren je samo jedan ojkonim (*Barane*), a većina je ojkonima patronimska, tvorena dometkom -ići, od kojih je većina osnovana nakon 16. (pa čak i 18.) stoljeća.

Vidović, Domagoj: Pregled topominije jugozapadnoga dijela Popova [An overview of the toponymy of Southwestern Popovo]. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 2010, 283–340.

U radu se obrađuje više od 1 000 topomimskih različnica u jugozapadnome dijelu Popova, područja na granici Hrvatske i Bosne i Hercegovine, u dubrovačkome zaleđu, koje se spominje od 12. st. To je područje bilo izloženo velikim migracijama stanovništva te danas ondje živi manji broj stanovnika nego potkraj 15. st. U mješenoj se topominiji ogleda reljefna, biljna i životinjska raznolikost, gospodarska djelatnost puka te važnost mjesta na kojima se nalazi voda (osobito u brdskim predjelima), u njoj ima prežitaka predrimskoga (*Papava*, *Tmor*) i dalmatinskoga supstrata (*Gustijerna*, *Mirje*, *Mjendeli*, *Pučina*, *Žukove bare*). Od adstratnih je slojeva najzastupljeniji turski koji se odrazio čak i u zemljopisnome nazivlju (*perčin* 'šiljato brdo', *surdup* 'klanac'), ali je utjecao i na tvorbu, što se odrazilo na velik udio topominiskih polusloženica (npr. *Dukat kamenice*, *Pištet glavica*, *Pomaganje njiva*).

Vukorep, Stanislav; Katić, Slavko: Naša sela – prošlost i sadašnjost [Our Villages – in the Past and in the Present time]. *Župa Gradac, Humski zbornik*, 12, Gradac, 2009, 293–372.

U radu se donosi mjestopis naselja u župi Gradac te se iznosi dio bogate toponomičke grade te župe.

Vuletić, Nikola: Problem stare romanske toponimije u murterskom otočnom skupu [Early Romance toponymy of islands around Murter]. U: *Toponimija otoka Murtera*, Skračić, Vladimir (ur.), Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja, Zadar, 2010, 335–342.

OSTALA IMENA / OTHER NAMES

Jelić, Marijan: *Etnici i ktetici u Vojvodini* [Names of peoples and place name adjectives in Vojvodina]. Pedagoški fakultet, Sombor, 2010, 142 str.

U knjizi se donosi pregled dosadašnjih istraživanja vojvođanskih etnika i ktetika. Proučeni su i prikazani: tvorba etnika i ktetika (zasebno se analiziraju tvorbeni sufksi te skraćivanje osnova), značenje etnika i ktetika, sinonimičnost i homonimija, odnos prema normiranim oblicima, a nakon zaključka donesen je i registar vojvođanskih etnika i ktetika.

Lurati, Ottavio: Miti e polemiche su nomi di luoghi e di nazioni/popoli. Il caso di Francesi, Turchi ed Ebrei [Myths and controversies concerning toponyms and ethnonyms: the case of French, Turks and Jews=Mitovi i polemike o toponimima i etnonimima na primjeru Francuza, Turaka i Židova]. *Rivista Italiana di Onomastica*, 16 (2010), 1, Roma, 2010, 45–57.

Autor u radu analizira etnonimske stereotipe na primjeru konotativnih značenja koja se pridaju Francuzima, Turcima i Židovima, u prvome redu u talijanskom jeziku zabilježeni od srednjega vijeka do danas. Analiziraju se i toponimijski odrazi tih etnonima.

Pejović, Sonja: Struktura registra i pravila pisanja marki i naziva proizvoda [Registry structure and rules of writing trademarks and product names]. *Prilozi proučavanju jezika*, 41, Novi Sad, 2010, 139–160.

U članku je autorica predstavila pravila o pisanju pragmatonima (naziva marki) i krematonom (naziva proizvoda) predložena u aktualnom pravopisu srpskoga jezika i drugim jezičnim priručnicima. U drugome dijelu rada analizirala je primjere ekscepirane iz specijaliziranih časopisa, reklama i kontinuiranih tekstova (poput izvještaja, članaka i vijesti) s ciljem utvrđivanja poštuju li se navedena pravila te postoje li rješenja primjenjivija u praksi. Na kraju rada dodan je prilog kojim su obuhvaćeni primjeri analizirani u radu.

LITERARNA ONOMASTICA / LITERARY ONOMASTICS

Ч. Йонаш, Эржебет: К проблеме передачи метафоризации топонимов в художественном переводе [On the metaphoric transferring of toponyms in literary translations=O problemu prijenosa metaforizacije toponima u umjetničkom prijevodu]. *Studia Slavica*, LV, Budapest, 2010, 289–297.

Metaforizacija toponima kao problem pri prevođenju književnih djela s ruskog jezika na mađarski u ovome je članku analizirana sa stajališta kognitivne semantike.

Dvořáková, Žaneta: Česká teorie literární onomastiky [Czech theory of literary onomastics=Češka teorija literarne onomastike]. *Acta onomastica*, LI (2010), 2, Praha, 447–452.

Autorica daje uvid u sustavno izučavanje literarnih imena u Češkoj od 1970. godine do danas. Pritom ističe područja interesa čeških onomastičara: strukturu imenâ, njihov odabir ili estetsku funkciju, funkcije i socijalne aspekte imena u književnosti, raščlambu antroponima i probleme prijevoda imena, književne toponime, zoonime itd.

Dvořáková, Žaneta: Specifika literárních toponym [Specific aspects of literary anthroponyms=Posebni aspekti literarnih antropónima]. *Acta onomastica*, LI (2010), 2, Praha, 453–465.

Autorica donosi svoju definiciju literarnih imena. Također daje uvid u mogućnosti analize podataka koje imena odražavaju (npr. vrijeme ili mjesto radnje). Predložena je podjela književnih imena na autentična, realistična ili fiktivna, u skladu s čime postoji mnogo načina za imenovanje književnih likova, životinja i ostalih bića. U posljednjem poglavljtu autorica se fokusira na književna imena u komunikaciji, razlikujući pritom tri tipa komunikacije: unutartekstualnu (imenovanje i uporaba imena među likovima), intertekstualnu (asocijacije na drugi tekst u kojem se pojavljuje lik s istim imenom) i socijalnu (imena poznata iz književnih remek-djela te njihova uporaba kao dio opće kulture).

Фомин, Анатолий Аркадьевич: Всегда ли литературная ономастика тождественна поэтической ономастике? [Is “literary onomastics” always identical with “poetical onomastics”?=Je li “literarna onomastika” uvijek jednaka “poetskoj onomastici”]. *Вопросы ономастики*, 7, Екатеринбург, 2009, 57–67.

U članku se autor bavi postojećim definicijama onomastičkoga područja koje proučava imena u književnim djelima. Postoje mnogi nazivi za tu onomastičku disciplinu: literarna onomastika, poetska onomastika, stilska onomastika, književno-umjetnička i umjetnička onomastika, poetika onima, poetonimologija itd. U ovome radu proučavaju se različiti načini definiranja mjesta te discipline u paradigmi filoloških znanosti. Promatrajući praksu uporabe različitih definicija za tu jezikoslovnu disciplinu, autor zaključuje kako termini semantički nisu posve istovjetni te daje prijedloge za njihovu uporabu u onomastičkim istraživanjima.

GRANIČNA ONOMASTIČKA PODRUČJA I SRODNE DISCIPLINE RELATED DISCIPLINES

Andrić, Stanko: Podgorje Papuka i Krndije u srednjem vijeku: prilozi za lokalnu povijest [The surroundings of Papuk and Krndija in the Middle Ages: contributions to local history (Part III)]. *Scrinia Slavonica*, 10, Slavonski Brod, 2010, 87–130.

U radu se kronološki analiziraju i komentiraju podatci iz srednjovjekovnih vrela o crkvama i naseljima u južnom podnožju Papuka i Krndije: samostanima u Poljanskoj, Velikoj i Kutjevu, zbornom kaptolu u Kaptolu, župnim crkvama u Stražemani i Velikoj te crkvama nepoznata statusa u Podgorju i Vetovu.

Бардакова, Вера Владимировна: »Говорящие« имена в детской литературе [“Speaking” names in literature for children=“Govoreća” imena u dječjoj literaturi]. *Вопросы ономастики*, 7, Екатеринбург, 2009, 48–56.

U radu se analiziraju imena koja se pojavljuju u dječjoj literaturi. Autori bajki služe se takozvanim “govorećim” imenima. Uporaba takvih imena značajka je toga žanra. Različiti načini stvaranja imena također su analizirana u članku – najčešća je među njima kontekstualna onimizacija.

Basić, Ivan: Gradovi obalne Dalmacije u De administrando imperio: najstarija povijest Splita u svjetlu dvaju pojmove Konstantina VII Porfirogeneta [Cities of littoral Dalmatia in De administrando imperio: earliest history of Split in the light of two terms of Constantine VII Porphyrogenitus]. *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*, 42, Zagreb, 65–82.

Autor se posvetio opisu Splita u djelu *De administrando imperio* cara Konstantina VII. Porfirogeneta. U svojem radu autor se osvrnuo i na dosadašnja istraživanja toga dijela Porfirogenetova teksta.

Bego-Matijević, Inge; Dugandžić, Žarko; Akrap, Andelko: Tranzicija mortaliteta: stanovništvo Desne na Neretvi (1870. – 1880.) [Mortality Transition: the Population of Desne in the Neretva Valley (1870 – 1880)], *Analji Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku*, 47, Dubrovnik, 2009, 195–218.

Autori proučavaju tranziciju mortaliteta u župi Desne u zapadnome dijelu Nerezanske krajine. Uz ostalo donose građu za proučavanje mjesne hodonimije i ojkonimije te popis najčešćih muških i ženskih osobnih imena s brojem njihovih nositelja.

Belović, Stjepan: *Zavičajni sentimenti* [Regional Sentiments]. Pučko otvoreno učilište “Dragutin Novak”, Ludbreg, 2008, 169 str.

Knjiga je koncipirana kao svojevrstan vodič kroz život Svetoga Đurđa i njegovih stanovnika. Djelo je bogat izvor onimiskih podataka: ističe se toponomički ambijent, a u skladu s time navedeni su toponimi, praćeni zemljovidima. Uz opis refle-

kasa svetačkoga imena Juraj u hrvatskoj i stranoj onimiji, objašnjena je i povijest župe Sveti Đurđ. Donosi se i popis kućanstava, prezimena, obiteljskih nadimaka, osobnih nadimaka, narodnih imena i njihovih motivacija. Sljedeća poglavlja donose različita nazivlja (vezana uz kuću, dvorište, hranu, alate i naprave, običaje, biljke i životinje), a zanimljiva je i kratka analiza imena životinja (krava i konja). Drugi dio knjige čine popisi izričaja, usporedbi, pošalica, poslovica, zagonetki, blagoslova i kletvi, čije su sastavnice katkad također imena.

Belović, Stjepan, Blažeka, Đuro: *Rječnik govora Svetog Đurđa (rječnik ludbreške Podravine)* [Glossary of speech of Sveti Đurđ: dictionary of Ludbreg's Podravina region]. Učiteljski fakultet, Zagreb, 2009, 599 str.

U rječniku je obrađeno više od 10 000 leksema. Među natuknicama nalazimo mnoga osobna imena, toponime, etnike i ktetike (uglavnom s toga područja), fitonime, zoonime, imena blagdana itd. U rečeničnim potvrdoma unutar natuknica također nalazimo mnogo onomastički relevantne grade.

Benyosky Latin, Irena: *Srednjovjekovni Trogir: prostor i društvo* [Medieval Trogir: space and society]. Hrvatski institut za povijest, Zagreb, 2009, 297 str.

Knjiga je rezultat dugogodišnjeg istraživanja složenog odnosa između razvoja gradskoga prostora i društvenih struktura srednjovjekovnog Trogira. Taj grad na istočnoj obali Jadrana, procesom urbanizacije prati razvoj drugih srednjovjekovnih gradova regije. Autorica prati njegov razvoj od druge polovice XIII. stoljeća, kada se gradovi oblikuju u posebno organizirane društvene zajednice, do sredine XV. stoljeća odnosno prvih desetljeća mletačke uprave u Dalmaciji. U četiri poglavlja autorica je istražila političke okolnosti i njihov utjecaj na razvoj grada, karakteristike komunalnoga i sakralnog prostora u srednjovjekovnome gradu te privatne dijelove promatranoga urbanoga prostora.

Bertoša, Slaven: Planina Učka i mozaici njene novovjekovne prošlosti [Mount Učka – a few fragments from its modern history]. *Ekonomска и екологија*, 6, Zagreb, 2010, 95–106.

Autor daje pregled istraživačkih zaključaka raznih stručnjaka i znanstvenika. Osim prirodno-znanstvenih ranonovovjekovnih istraživanja i prikaza, autor se osvrnuo i na povijest, migracijske pravce i druge povjesne činjenice vezane uz najvišu istarsku planinu.

Blagonić, Sandi: Prilog etnohistoriji (sub)etničkih skupina Vlaha i Bezjaka u Istri [A tribute to the ethnohistory of (sub)-ethnic groups of Vlachs and Bessyaks in Istria]. *Problemi sjevernog Jadrana*, 9, Zagreb – Rijeka, 2008, 101–131.

U članku se proučavaju sociohistojski uvjeti koji su doveli do nastanka i održavanja etničkih granica Vlaha i Bezjaka u Istri. Pritom se analiziraju etimologije imena Vlah i Bezjak te donose podatci o etnonimu Slovinac i njegovo nekadašnjoj uporabi. Navedene su konotacije koje navedeni etnonimi nose, a govori se i o njihovoj uporabi u ulozi recipročnih nadimaka.

Blažeka, Đuro; Nyomárkay, István; Rácz, Erika: *Mura menti Horvát tájszótár.* *Rječnik pomurskih Hrvata* [Dictionary of Pomurski Hrvati]. Tinta Könyvkiádó, Budapest, 2009, 396 str.

Velika je vrijednost *Rječnika* što je osnovnome fondu riječi dodan i velik broj nautnica s onomastičkim sadržajem. Tako nalazimo: osobna imena, etnike i ktetike, toponime, zoonime i fitonime, svetkovine i blagdane itd.

Bognar, Andrija; Bognar, Helena Ilona: Povijesni razvoj i političko-geografska obilježja granice i pograničja Republike Hrvatske s Republikom Slovenijom na Žumberku i u kupsko-čabranskoj dolini [Historical development and politico-geographical characteristics of the border and borderland between the Republic of Croatia and Republic of Slovenia on Žumberak and in the rivers Kupa and Čabranka valley]. *Geoadria*, 15 (2010), 1, Zadar, 2010, 187–224.

Tema je ovog rada hrvatska državna granica sa Slovenijom na Žumberačkom gorju. Povijesni, politički i geografski razvoj istraživanoga područja pokazuje da su pri razgraničenju Republike Hrvatske i Republike Slovenije u znatnoj mjeri iskorištene prirodne međe. Taj zaključak vrijedi i za analizirane sektore koji se vežu za Žumberačku goru i doline rijeke Kupe i Čabranke.

Božić, Vlado: Povijesni pregled ronjenja u dubokim jamama Hrvatske [Historical overview diving in the deep caves of Croatia]. *Senjski zbornik*, 37 (2010), 1, Senj, 429–440.

Članak donosi popis dubokih hrvatskih jama, npr.: Ponor u Klepinoj dulibi 1 (-238 m), Ponor u Klepinoj dulibi 2 (-254 m), obje na srednjem Velebitu, jama Punar u Luci (-350 m) istočno od Gračaca, jamski sustav Lukina jama – Trojama (-1421 m) na sjevernom Velebitu i novootkrivena jama na Crnopcu (-512 m).

Buršić Guidici, Barbara; Orbanich, Giuseppe: *Dizionario del dialetto di Pola* [Dictionary of the dialect of Pula=Rječnik pulskoga govora]. Centar za povijesna istraživanja, Rovinj, 2009, 313 str.

Rječnik sadržava više od 6 000 pojmove koje je skupio Giuseppe Orbanich. Barbara Buršić Guidici građu je obradila i analizirala. U rječniku su zapisani i toponimi te antroponomi.

Bušljeta, Anita: Deruralizacija južnog Velebita – aspekti života velebitskih Podgoraca u prvoj polovini XX. stoljeća [Deruralisation of southern Velebit – aspects of life of Velebit Piedmont dwellers in the first half of the 20th century]. *Senjski zbornik*, 37 (2010), 1, Senj, 397–428.

Autorica prikazuje razloge napuštanja južnog Velebita, odnosno preseljenja stanovništva na obalu. U radu su, na temelju zapisa intervjuja s kazivačicom, popisani i mnogi toponimi – uglavnom je riječ o imenima sela motiviranim prezimenima (npr. < Čavići, Katići, Adžići, Marasovići, Petričevići, Smokrovići, Ramići, Parići, Krapići, Katalinići, Jovići, Šikići, Jusupi itd.).

Celinić, Anita: Govor mjesta Posavski Bregi kraj Ivanić Grada [The tongue spoken at Posavski Bregi (settlement located near Ivanić Grad)]. *Kaj – časopis za književnost, umjetnost, kulturu*, XLIII (2010), 4, Zagreb, 47–65.

U članku, čiji je prvotni cilj fonološki i morfološki opis govora mjesta Posavski Bregi (nekada *Bेरეги*), donosi se i toponimijska građa izučavanoga područja. Autorica objašnjava i etimologiju imena mjesta. Navedeni su primjeri još nekoliko toponima koji imaju istu sastavnicu u svojem imenu (npr. Bregi Kostelski, Radobojski Bregi, Široki Brijeg) te povijesne potvrde u starim rječnicima, zemljovidima i izrekama.

Cerovac, Danilo: Hrvatska zastava sela Veli Mlun [Croatian flag of the village of Veli Mlun]. *Buzetski zbornik*, 37, Buzet, 2010, 189–200.

Autor donosi legendu o nastanku ovoga sela, a unutar članka spominje brojne lokalitete (npr. Zojčji brč) i daje etimološko tumačenje toponima.

Comes, Rosa: La onomástica del *conventus Naronitanus*: una actualización [Onomastics of *conventus Naronitanus*: an actualization=Onomastika u *conventus Naronitanus*: stanje danas]. *Kačić: zbornik u čast Emilija Marina*, XLI–XLII, Split, 2009–2011, 211–235.

S ciljem potvrde i dopune korpusa onima u *conventus Naronitanus* koji je zabilježio G. Alföldy, autorica donosi rezultate suvremenih istraživanja. Oni obuhvačaju i prvi put zabilježena *nomina* i *cognomina* te citatima upućuju na neke dosada nespomenute autore.

Crkvenčić, Ivan; Crkvenčić, Mladen: Prekodravlje – Repaš: razvoj naselja i stanovništva [Prekodravlje - Repaš area: growth of settlements and population]. *Podravina – časopis za multidisciplinarna istraživanja*, 2 (2003), 4, Koprivnica, 133–149.

Autori analiziraju razvoj naselja i populacijsku strukturu Prekodravlja. Članak donosi tablicu s imenima dijelova naselja Gola, Gotalovo, Novačka, Otočka i Repaš, povremeno iskazivanih pri popisima stanovništva.

Čalić Šverko, Gordana: Sablasna sela Buzeštine [Gruesome villages of Buzet region]. *Buzetski zbornik*, 37, Buzet, 2010, 155–160.

U Buzeštini je, prema službenoj evidenciji, 250 sela i zaselaka. U 16 % njih nitko više ne živi. Većina je napuštenih sela navedena u gradskome statutu, a pojedina (npr. Rošovo) nisu ni uvrštena u statut pa im se zametnuo pisani trag. Najviše je napuštenih sela na Roštini i Humštini: npr. Ćunarija, Iveći, Brul, Glistonija, Malinci, Kavci, Mejari, Benčići, Mućan, Šarki, Rauši, Šćareti, Breg, Mohorinčići, Smrekovac, Grki, Podkrog, Benečići, Podpećina itd. U nastavku donesen je popis napuštenih sela na Vrhuštini, Sovinjštini, MO Krušvari, MO Štrped – Jurati.

Černeka, Jasmina: Kako je grad Buzet dobio ime? [How did the town of Buzet got its name?]. *Buzetski list*, 2 (2009), 6, Buzet, 48–49.

Autorica piše o mogućim etimologijama imena grada Buzeta. Vjeruje da su razni

strani utjecaji pridonijeli različitim imenovanjima grada, npr. Pinquentum, Pilsent, Plzeti, Blzeti, Pinguente i Buzet. Donesena je i legenda o nastanku toga imena.

Černelić, Milana; Rajković Iveta, Marijeta: Ogled o primorskim Bunjevcima: povijesna perspektiva i identifikacijski procesi [Review on coastal Bunjevci: historical perspective and the processes of identification]. *Studia ethnologica Croatica*, 22 (2010), 1, Zagreb, 283–316.

Rad tematizira identifikacijske procese primorskih Bunjevac kroz povijesnu perspektivu od njihova doseljenja u ove krajeve do danas. Na prostoru od područja Krmpota do Sv. Marije Magdalene utvrđeni su višeslojni identiteti, a najvažnije kategorije poistovjećivanja jesu: Bunjevci, Primorci i Podgorci. Bunjevački se identitet gubi u Podgorju gdje je upravo i granica različitog poimanja pojma Bunjevac. Rad donosi neke zanimljivosti o etnonimu Bunjevci, druga imena za Bunjevce, predaje o tome imenu, etimologije imena nekih sela itd.

Černelić, Milana; Rajković Iveta, Marijeta: *Zapisi iz gornjih Ravnih kotara: Etnološki, povijesni i muzeološki prilozi o Islamu Latinskom, Islamu Grčkom, Kašiću i Podgradini* [Upper Ravn kotari (lowe lands): ethnological, historical and museological articles on Islam Latinski, Islam Grčki, Kašić and Podgradina]. FF-press, Zagreb, 2010, 377 str.

U uvodnome članku obrazlažu se razlozi, polazišta, svrha i ciljevi etnoloških i kulturnoantropoloških istraživanja u navedenim mjestima. U poglavljju "Mletački katastar iz 1709. g. za Rupalj, Islam Latinski i Islam Grčki" analiziraju se dokumenti katastra za navedena sela te pripadajući zemljovidи za razdoblje nakon završetka ratovanja protiv Osmanlija. Martina Krivić Lekić autorica je priloga "Toponimija Islama Grčkog, Islama Latinskog i Kašića" u kojem predstavlja rezultate svojega terenskog istraživanja. Stipe Kljajić u prilogu "Mletački katastar iz 1709. g. i suvremena onomastika kao izvori za ekohistoriju i sociodemografsku sliku islama" ukazuje na međudjelovanje sociodemografskih procesa i promjena u prirodnom okolišu islama u 18. st. U sljedećim poglavljima analiziraju se arhitektura, poljoprivreda, lov, prehrana, tradicije i običaji, a pritom su opisana i nazivlja za pojedine kulture ili alate.

Dragić, Marko: Murterska tradicijska baština u suvremenome, narodnom pamćenju [Traditional heritage of Murter in the contemporary national memory]. *Godišnjak Titius*, 2 (2009), 2, Split, 151–181.

U radu se murterska tradicijska baština promatra u biblijskom, povijesnom, antropološkom i filološkom kontekstu. Svi terenski zapisi u radu navode se izvorno, a nastajali su od 2005. do 2009. godine. S onomastičkoga stajališta rad je zanimljiv zato što donosi legende o imenu Murter, pregled nekadašnjih imena Murtera te imena blagdana.

Feletar, Dragutin: Zvonimir Bartolić i Donja Dubrava [Zvonimir Bartolić and Donja Dubrava]. *Kaj – časopis za književnost, umjetnost, kulturu*, XLIII (2010), 1–2, Zagreb, 53–60.

Članak donosi rekonstruiranu genealogiju obitelji Bartolić od prvoga spominjanja potkraj 18. stoljeća. Uz to spominje se staro ime Donje Dubrave (Dobrava) te se donose etnici, ktetici, imena polja i *gmajni* (pašnjaka), imena konja i nazivlje korisno za razumijevanje seoskih običaja. Spominju se i temeljni hidronimni i oroni-mni podatci te imena utvrda.

Gračanin, Hrvoje: Rimske prometnice i komunikacije u kasnoantičkoj južnoj Panoniji [Roman roads and communications in late antique south Pannonia]. *Scrinia Slavonica*, 10, Slavonski Brod, 2010, 9–69.

Na temelju izvorne građe, arheoloških spoznaja i relevantne historiografske literature u ovome se radu raspravlja o prometnim komunikacijama u kasnoantičkoj južnoj Panoniji. Riječ je u prvome redu o trima važnim cestovnim pravcima: podravskom, posavskom i podunavskom (poznatom još kao limeski).

Gregl, Zoran; Jelinčić, Kristina: O nekim manje poznatim antičkim lokalitetima u Zagrebu i okolini [On some less known Roman sites in Zagreb and its vicinity]. *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 43 (2010), 1, Zagreb, 153–191.

Autori podsjećaju na nalaze arheologa iz XIX. i s početka XX. stoljeća na raznim lokalitetima u Zagrebu i okolini. Primjerice: Brateji, Donja Lomnica, Gornji Čehi, Laščinčak, Ciglenica, Starče, Petrovina, Popov Dol, Trnava, Veleševac, Veternica, Vugovec...

Horváth, István: Prvi detaljan kartografski prikaz Baranjske županije [The first detailed cartographical depiction of the Baranya county]. *Scrinia Slavonica*, 10, Slavonski Brod, 2010, 161–167.

Najstariji kartografski prikaz Baranje nađen je u Biskupskom arhivu u Pečuhu. Riječ je o slučajno pronađenom zemljovidu koji prikazuje Baranjsku županiju u XVIII. stoljeću, a nosi naslov: *Map(p)a Incliti Comitat(us) Baranyiensis...* Analizom činjenica o vlasničkim odnosima u Baranji, zemljovid je datiran u razdoblje između 1736. i 1742. godine te se smatra najstarijom detaljnom kartom Baranjske županije.

Jović, Nadežda: Nazivi životinja i insekata u *Hilandarskom medicinskom kodeksu* [Names of animals and insects in *Hilandarski medicinski kodeks*]. *Zbornik matice srpske za filologiju i lingvistiku*, 49 (2006), 2, Novi Sad, 57–72.

Rad donosi rječnik naziva životinja i insekata ekscerpiranih iz *Hilandarskoga medicinskog kodeksa*, najpotpunijega srpskog srednjovjekovnog medicinskog rukopisa te se utvrđuje kontinuitet toga leksika do danas.

Juraga, Edo: *Rječnik govora otoka Murtera* [Dictionary of the speech of the island of Murter]. Ogranak Matice hrvatske Murter – Županijski muzej Šibenik, Murter – Šibenik, 2010, 304 str.

U uvodu knjige (naslovom *O govorima otoka Murtera*) doneseni su dijalekti oblici mnogih toponima (uključujući i njihove morfološke posebnosti). U fondu rječnika odražava se bogatstvo fitonima i zoonima (posebice ornitonima i ihtionima) te nekoliko podrugljivih nadimaka. Pritom su radi kontekstualizacije ponuđene i rečenične potvrde.

Kapović, Mate; Vuletić, Nikola: Refleks grčkoga *v* u dalmatskim grecizmima [Reflections of greek *v* in dalmatic grecisms]. *Filologija*, 55, Zagreb, 2010, 37–59.

U kontekstu analize odraza grčkoga *v* u riječima koje su u hrvatski dospjeli kroz dalmatski filter te općenito o problematici grčkoga *v* u vezi s njegovim odrazom u latinskom, romanskem i hrvatskom, doneseni su mnogi primjeri fitonima i ihtionima (a rjeđe toponima).

Katušić, Maja: Regesti isprava 16. stoljeća iz Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Četvrti dio: Isprave iz razdoblja 1546. – 1550. Regeste sastavili Antun Mayer i suradnici, za tisak priredila Maja Katušić [Regesta of the 16th century Charters from the Archive of the Croatian academy of sciences and arts. Part IV: Charters from the period from 1546 to 1550]. *Zbornik odsjeka povijesnih znanosti Zavoda povijesnih i društvenih znanosti HAZU*, 28, Zagreb, 201–241.

Četvrti put zaredom u ovom časopisu objavljaju se isprave koje se čuvaju u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u zbirci isprava *Diplomata*. Objavljene su regesti isprava u razdoblju između 1546. i 1550. godine.

Krešić Milenko: Depopulacija jugoistočne Hercegovine izazvana turskim osvajanjem [The depopulation of south-eastern Herzegovina caused by the Turkish conquest]. *Povijesni prilozi*, 39, Zagreb, 107–123.

Autor analizira demografske podatke vezane uz jugoistočnu Hercegovinu. Pri tome se služi arhivskim vrelima i turskim poreznim popisima (defterima). U tim vrelima, uz podatke o zbjegovima stanovništva iz jugoistočne Hercegovine, autor nalazi i imena mnogih napuštenih naselja toga kraja.

Lončarić, Mijo: Kajkavština u ranim podravskim toponimima [Kaj-dialect in early Kajkavian toponyms]. *Podravina – časopis za multidisciplinarna istraživanja*, 8 (2009), 16, Koprivnica, 41–55.

Na temelju prvih zapisa hrvatskih riječi, a to su uglavnom toponimi, utvrđuju se osobine hrvatskoga jezika, upravo kajkavštine, u Podravini od 12. do 16. stoljeća. Analiza najstarijih zapisanih podravskih toponima, većinom ojkonima, uglavnom potvrđuje dosadašnja znanja i prepostavke o kajkavštini toga područja. Donesen je i pregled tvorbenih modela te pregled fonoloških osobina.

Leonidović Vasil'ev, Valerij: K voprosu o toponimičeskikh shoždenijah među ruskim severo-zapadom i Sloveniej [On toponymic isoglosses between the Russian Northwest and Slovenia=O toponimskim izoglosama između ruskoga sjeverozapada i Slovenije]. *Jezikoslovní zapiski*, 14 (2008), 2, Ljubljana, 63–86.

U prvome se dijelu članka raspravlja o posebnim aspektima toponimijskih paralela u slavenskim jezicima općenito, a detaljno o odnosu između Slovenije i istočnoslavenskih zemalja (posebice ruskoga sjeverozapada). Drugi dio rada sadržava detaljnu etimološku raščlambu imena mjesta ruskoga sjeverozapada, izvedenih iz starih

slavenskih apelativnih osnova **bъrd-*, **dъ(b)n-*, **kad-/ *kadъn-*, **kamъn-*, **pak-/ *pač-*, and **rak-/ *rač-*. Sva su analizirana imena tipična i za Sloveniju te za cijelo južnoslavensko područje.

Ljubović, Enver: Plemićka obitelj Devčić – Devchich [The Devčić-Devchich noble family]. *Senjski zbornik*, 37 (2010), 1, Senj, 65–78.

U povjesnim dokumentima to prezime dolazi u oblicima Devcic, Devchic i Devčić. Prema usmenoj narodnoj predaji Devčići pripadaju hrvatskomu praplemstvu podrijetlom iz Bosne i Hercegovine. U radu se prikazuju i migracije pojedinih grana te obitelji. Osim plemićke grane postoje i Devčići građanskoga podrijetla koji pripadaju bunjevačkom rodu, a doselili su se iz Dalmacije, s mletačkoga teritorija, početkom 17. st. na područja današnjega Svetog Jurja, Karlobaga, Krasna i Like. Također je analizirano podrijetlo prezimena Devčić (patronimik < os. ime Devko) te su navedeni i primjeri toponima koji su njime motivirani (npr. zaselak Devčići, toponim Devčić Draga i Devčić Dolac).

Ljubović, Enver: Senjska uskočka i plemićka obitelj Konjikovi – Cognicovich [Senj's uskok and noble family of Konjiković-Cognicovich]. *Senjski zbornik*, 37 (2010), 1, Senj, 79–86.

U prilogu autor opisuje znamenitu senjsku uskočku i plemićku obitelj, čije se prezime izvodi od apelativa *konjik*, tj. konjanik u krajiskoj vojsci. U povjesnim dokumentima ono dolazi u oblicima Konjiković, Kognicovic i Cognicovich. U nastavku prikazano je rodoslovno stablo obitelji.

Marić, Marinko: Katoličko stanovništvo župe Stolac 1864., *Stolačko kulturno proljeće*, 4, Stolac, 2010, 71–94.

U radu se iznosi popis katolika po Stanju duša župe Stolac iz 1864. Autor donosi podatke o brojnosti nositelja prezimena na području župe te o čestoći muških i ženskih osobnih imena.

Mimica, Ivan: Lokalitet Otres u povijesti i hrvatskoj usmenojo poeziji [The locality of Otres in history and Croatian oral poetry]. *Godišnjak Titius*, 1 (2008), 1, Split, 53–70.

U uvodu članka autor govori o mjestima koja su pozornica junačkih pothvata i puštolovina. Referira se tako na planine i brda koja se spominju u našoj epskoj književnosti (npr. Kunara, Jadika, Vranuša, Vučjak, Plešivica, Snižnica, Prolog planina (ili Proлом), Šargan planina itd.), osvrćući se pritom na potvrdu njihovih imena na zemljovidima; na rijeke, vrela i jezera (npr. Dunav, Sava, Kupa, Cetina, Bosna itd.). U radu prikazuje i lokalitet Otres koji se nalazi u SZ dijelu šibenskoga zaleđa. Otres je brdo, voda (vrelo i potok), prijevoj i u novije doba arheološki nalaz. Autor je opisao njegovo značenje u širem prostoru i njegovu ulogu kao strateški važne točke na granici Bukovice i Ravnih kotara.

Mirošević, Lena; Vukosav, Branimir: Prostorni identiteti otoka Paga i južnoga podvelebitskog primorja [Spatial identities of Pag island and the southern part of the Velebit littoral]. *Geoadria*, 15 (2010), 1, Zadar, 81–108.

Cilj je rada utvrditi izraženost pojedinih razina prostornoga identiteta u prostoru Paga i južnoga podvelebitskog primorja u općinama koje su podijeljene između Ličko-senjske i Zadarske županije. Analizirano je stajalište stanovnika tih općina u kontekstu prostorne identifikacije i regionalne pripadnosti. Metodologija rada obuhvatila je analizu povjesno-zemljopisne građe, hodonima na planovima četiriju općina te anketiranje stanovništva tih općina. Na taj su način autori došli do relevantnih podataka za razumijevanje regionalnog i lokalnog identiteta Primorja i Dalmacije.

Pavleš, Ranko: Opisi međa i posjeda između Lonje i Glogovnice u XIII. i XIV. stoljeću [Description of the 13th and 14th century estate boundary lines between the rivers Glogovnica and Lonja]. *Cris*, 12 (2010), 1, Križevci, 7–20.

Autor se bavi širim područjem Vrbovca, omeđenim rijekama Lonjom i Glogovnicom. Riječ je o području koji je dio povjesne Križevačke županije. Opisujući međe srednjovjekovnih plemičkih i crkvenih posjeda, autor navodi mnogobrojne povjesne potvrde toponima.

Pavleš, Ranko: Osobine popisa župa, naselja i posjeda u Podravini do kraja XVI. stoljeća [The nature of the listings of church parishes, settlements and estates in Podravina until the end of the 16th century]. *Podravina – časopis za multidisciplinarna istraživanja*, 2 (2003), 4, Koprivnica, 75–99.

U radu se analizira nekoliko vrsta popisa naselja i objekata s područja komarničko-ga arhiđakonata nastalih u srednjem vijeku ili važnih za proučavanje tog razdoblja. Istaknuta je njihova sustavnost u nabranjanju, prikaz organizacije prostora i mogućnost uspoređivanja s drugim sličnim vrelima. Na primjerima više vrsta popisa s toga područja utvrđuje se njihova iskoristivost za istraživanje s obzirom na tri vrste podataka koje donose: toponime, imena vlasnika i broj poreznih dimova. Oni omogućuju i rad na povjesnoj topografiji i ubikaciji pojedinih nestalih naselja.

Pavleš, Ranko: Procjena centraliteta naselja Podravine u kasnom srednjem vijeku [Evaluation of centralization in Podravina settlements in the Late Middle Ages]. *Podravina – časopis za multidisciplinarna istraživanja*, 8 (2009), 16, Koprivnica, 29–40.

Na primjeru Podravine u članku se nastoji uspostaviti model procjene centraliteta srednjovjekovnih naselja. Pritom su doneseni podatci o prvim spomenima mjesta, kao i neki toponimi koji upućuju na nestala mjesta.

Peruško, Marija: *Rječnik medulinskog govora* [Dictionary of the speech of Medulin]. Društvo kulturno umjetničkog stvaralaštva Mendula, Medulin, 2010, 303 str.

U rječniku je poseban odlomak posvećen prezimenima i nadimcima starosjedilačkih obitelji. Prezimena se klasificiraju i prema podrijetlu (slavenska, talijanska i furlanska). S obzirom na to da više obitelji nosi isto prezimeno donosi se i pregled obiteljskih nadimaka te njihovih motivacija (prema prezimenu, prema zanimanju, po selu iz kojega dolaze radi li se o ženama udanima u Medulin). Rječnik sadržava i više od 120 toponima toga područja.

Petrić, Hrvoje: O nekim naseljima u porječju rijeke Bednje tijekom srednjega i početkom ranoga novog vijeka. [On some settlements in river Bednja basin during the Middle ages and the at the beginning of the Early New age]. *Kaj – časopis za književnost, umjetnost, kulturu*, XLIII (2010), 1–2, Zagreb, 91–116.

Na temelju objavljenih i neobjavljenih vrela te dosada objavljene literature autor daje temeljne obavijesti o početcima nekoliko izabranih naselja uz rijeku Bednju – od vrela (blizu današnje hrvatsko-slovenske granice) pa do ušća u rijeku Dravu. Osim toponomastičkoga ambijenta radi lakše orientacije (spominju se npr. polja kojima teče Bednja), opisuje se povijest sljedećih sela: Donja Višnjica, Cvetlin, Trakošćan, Bednja, Vrbno, Kamenica, Lepoglava, Sv. Ivan (danasa Ivanec), Bela, Varaždinske toplice, Slanje, Križovljan, Ludbreg, Bednja Podravska (danasa Sv. Petar), posjed Križničija, Otok, Kutnjak, Đelekovec, Breštovec, Emrihovec (danasa Imbriovec), Gornji i Donji Vidak, Lubenovec, Vrbinec, a od velike je važnosti i spomen mnogih nestalih naselja koje daju uvid u prijašnje stanje.

Petrić, Hrvoje: O socioekonomskim i ekohistorijskim promjenama na pograničnim posjedima – na primjeru ranonovovjekovnog slobodnjačkog sela Đelekovec [On socio-economic and environmental history changes in military frontier's estates – case study of free tenant's village of Đelekovec in the early modern period]. *Radovi Zavoda za znanstveni rad HAZU Varaždin*, 21, Varaždin, 2010, 253–279.

U radu je proučen odnos ljudi i okoliša u slobodnjačkom selu Đelekovcu. U citatima dokumenata navedena su neka plemićka prezimena te imena, nadimci i označke sudaca. Što se tiče okoliša i gospodarstva, navedena su imena rijeka, s nekadašnjim i današnjim oblicima te imena brdašaca. Članku su priloženi zemljovidovi, a na njima su zabilježeni i toponimi. Autor analizira i motivaciju imena (prema vodotocima) te imena ulica.

Petrić, Hrvoje: Popis kućedomaćina (obveznika podavanja župnicima) u Komarničkom arhiđakonatu 1659. godine [List of parish priests in taxpaper donation in Komarnica archideanry in 1659]. *Podravina – časopis za multidisciplinarna istraživanja*, 9 (2009), 17, Koprivnica, 166–185.

Ovaj popis podavanja župnicima Komarničkoga arhiđakonata iz 1659. godine predstavlja važan ranonovovjekovni poimenični popis kućedomaćina na prostoru župe Virje na istoku do župe Jalžabet na zapadu te je nezaobilazno vrelo za poznavanje stanovništva u 17. stoljeću.

Pilić, Šime: Socijalna struktura, prostorni i kulturni konteksti u Kačićevu "Razgovoru": slučajevi krajeva i krajina u porječju rijeke Krke [Social structure, geographical and cultural contexts in Kačić's "Razgovor"]. *Godišnjak Titus*, 1 (2008), 1, Split, 71–99.

Radom se prikazuje kako su i koliko krajevi u porječju rijeke Krke opjevani u *Razgovoru ugodnom naroda slovinskoga*. Kombiniranjem mikrosociološkog i makrosociološkog pristupa utvrđuje se društvena struktura u pjesmama koje se okvirno

odnose na područje Hrvatske od Knina od Šibenika, kao i širi prostorni kontekst u kojem djeluju Kačićevi likovi (odakle dolaze i dokle dopiru) te kulturni kontekst u kojem se odvijaju njihovi životi i odigravaju njihove borbe. U *Razgovoru ugodnom* vidljiva je i prostorna pokretljivost njegovih junaka. Kačić stihovima dokumentira i točno lokalizira (u povijesnom i geografskom smislu) svoje junake – u ovome radu utvrđeno je da na području Krke Kačić u najmanje 24 pjesme navodi oko 50 toponima i gotovo 150 literarnih likova s toga područja.

Pisak, Ana: Posljedni boškarin na Buzeštini [The last boškarin in the Buzet region]. *Buzetski list*, 1 (2008), 3, Buzet, 18–19.

Podsjećajući na autohtono istarsko blago, u članku autorica navodi imena koja se daju boškarinima (Moro, Sivac, Boškarin, Vrbo, Gajardo itd.).

Pisak, Ana: Starohrvatsko groblje na Velom Mlunu (Zojčji brč) [Old-Croatian cemetery on Veli Mlun (Zojčji Brč)]. *Buzetski list*, 1 (2007), 1, Buzet, 17–18.

Autorica na temelju povijesnih vrela analizira povijest naseljavanja područja Vela-ga Mluna. Naglašava važnost arheoloških istraživanja započetih 60-ih godina XX. stoljeća, zahvaljujući kojima znamo više o tome području. Bilježi i mnoge toponime: vrela Drogu, Kroh, Slatinu; rijeku Mirnu, plato Mlun, vrh Meju, Podolinu, Zojčji brč te selo Veli Mlun.

Pisak, Ana: Sveti Ulderik [Saint Ulrich]. *Buzetski list*, 3 (2009), 6, Buzet, 28–29.

U članku se opisuje povijest područja u kojem se nalaze sela Most, Maruškiće, Bužan, Škrbinu, Jagodiće, Dobrovicu (Vrbance), Rošovo, Podrebar i Petohlebe te Drašćiće, selo koje je nestalo prije dvjestotinjak godina. Objasnjava se i podrijetlo imena mjesta Maruškići i Bužan, a iz intervjuja s nekoliko ispitanika, moguće je izdvajiti još nekoliko toponima (npr. imena vrela).

Pisak, Ana: Tužna raskoš procvjetalih mandula [Sad elegance of blooming almonds]. *Buzetski list*, 1 (2008), 2, Buzet, 18–19.

U članku se opisuje povijest i razvoj sela Črnica u Buzeštini. Autorica analizira i demografsko stanje u selu, a donosi i transkripciju intervjuja s ispitanicom na izvornom dijalektu. U zasebnim odlomcima analiziraju se i legende o imenu mjesta.

Puljić, Ivica: Popis izbjeglica iz Donje Hercegovine u Dubrovačko primorje 1875.

– 1878. [Refugees from the lower Herzegovina on the Dubrovnik Shore (1875–1878)]. *Humski zbornik*, 11, Neum, 2008, 293–372.

Autor obrađuje nekoliko popisa hercegovačkih izbjeglica u Dubrovačko primorje tijekom Hercegovačkoga ustanka 1875. – 1878. U knjizi je poimenično popisano nekoliko tisuća osoba. Riječ je o iznimnome vrelu za proučavanje ne samo hrvatskih osobnih imena i prezimena toga područja, nego i srpskih s obzirom na to da Srpska pravoslavna crkva na tome području nije vodila matične knjige.

Slukan-Altić, Mirela: Podravsko srednjovjekovlje u zrcalu kartografskih izvora [Medieval Podravina reflected in cartographic sources]. *Podravina – časopis za multidisciplinarna istraživanja*, 2 (2003), 4, Koprivnica, 121–132.

Autorica analizira kartografske vrela 15. i 16. stoljeća koji prikazuju područje Po-dravine. Opisuje tadašnji prirodni ambijent i uspoređuje ga sa suvremenim stanjem. Vrijednost je rada u spomenu nekih nepoznatih i neobjašnjениh toponima te u zapisu toponima čiji su referenti do danas nestali. Podaci su prikazani i tablično te na kartama priloženima u dodatku. Također su navedeni neki problemi u identifikaciji toponima nastali zbog različitih sustava zapisa.

Skenderović, Robert: Popis stanovništva hrvatskih i slavonskih županija iz 1773. godine (“Tabella Impopulationis pro Anno 1773”) [The 1773 Census Of Croatian And Slavonian Counties (“Tabella Impopulationis pro Anno 1773”)]. *Povijesni prilozi*, 39, Zagreb, 73–92.

Sredinom XVIII. stoljeća Hrvatski sabor nekoliko je puta započinjao popisivanje stanovništva civilne Hrvatske i Slavonije. Ta su vrela sačuvana u obliku godišnjih izvješća.

Skenderović, Robert: Zapis o doseljenim sarajevskim katolicima u najstarijoj brodskoj matici (1701. – 1735.) [Records about catholic settlers from Sarajevo in Brod's oldest registry (1701-1735)]. *Scrinia Slavonica*, 10, Slavonski Brod, 2010, 143–160.

Nakon pohoda Eugena Savojskog u Bosnu 1697. godine iz Bosne su u Slavoniju preseljeni desetci tisuća katolika i pravoslavaca. Dosadašnja istraživanja pokazala su da se dio tih doseljenika naselio u Požegi. Autor rada tim podatcima dodaje i svoje zaključke o naseljavanju Broda na Savi. Autorovi zaključci temeljeni su na podatcima iz matične knjige župe Presvetog Trojstva (1701. – 1735.).

Šarić, Marko: Planine i morlački svijet u Dalmaciji: ekohistorijski osvrt [Mountains and highlanders' world of Morlachs in Dalmatia: an environmental history review]. *Ekonomска i ekohistorija*, 6, Zagreb, 2010, 55–94.

Koristeći se teorijskim postavkama ekohistorijskoga modela istraživanja, autor problematizira odnos planinskog okoliša i stanovništva. Na primjeru dalmatinskih planina Velebita, Dinare i Biokova Šarić analizira interakciju morlačkoga stanovništva s prirodnim obilježjima njihova okoliša.

Šipić, Igor: Novi prilozi kultu sv. Lucije na istočnom Jadranu [New contributions to the cult of St. Lucy on the eastern Adriatic]. *Senjski zbornik*, 37 (2010), 1, Senj, 19–32.

Na temelju novih istraživanja autor daje uvid u raširenost štovanja sv. Lucije u hrvatskome obalnom pojusu, gdje se odražava tradicija djelatnih pomorskih zanimanja, kao i u drugim svjetskim pomorskim zajednicama. Istiće prisutnost toga kulta čak i kod Hrvata koji zbog migracija u prošlosti danas nemaju pristup moru (npr. gradićanski Hrvati ili moliški Hrvati). S onomastičkoga stajališta, vrlo je zanimljiva etimologija imena otočića Lučnjaka.

Štoković, Alojz: Jesu li vodnjanski Paštrovići Crnogorci katolici? Prilog poznавању demografske povijesti na jugu istarskog poluotoka [Were the Paštrović Family from Vodnjan Montenegrin Catholics? A Tribute to the

Demographic History of the Southern Part of the Istrian Peninsula]. *Problemi sjevernog Jadrana*, 10, Pula, 2010, 31–43.

Autor analizira moguće migracijski pravce iz Crne Gore u smjeru Istre. U analiziranoome su se razdoblju neke crnogorske obitelji iselile u mletačku Istru. Prema autorovu mišljenju takve zaključke potvrđuju zapisi osobnih imena i prezimena te napomene u rubrikama matičnih knjiga katoličkih župa. Riječ je o više desetaka katoličkih obitelji iz takozvane *Stare Crne Gore (da Montenegro)* koje se u vremenu najčešće spominju kao Paštrovići.

Šut, Josip: Rezervat Crna Mlaka i alternativni turizam [Crna Mlaka reservation and alternative tourism]. *Svjetlo – časopis za kulturu, umjetnost i društvena zbivanja*, 3–4, Karlovac, 2010, 213–225.

U svojem putopisu autor donosi prikaz istraživanja koji je svojim potvrdoma potkrijepio ispitanik Drago Mejašić. Spomenuta su imena potoka i ribnjaka iz navedenoga područja, a iz transkripcije je moguće ekscerpirati mnogo zoonima (ornitonima, ihtionima, herpetonima i entomonima), fitonima i hilonima.

Tomić, Antun Tonko: *Dobrota: Povijesnica bokeljskog pomorstva (Pomorska i kulturna povijest Dobrote XVI-XX st.* [Dobrota: History of maritime affairs in Boka kotorska (The maritime and cultural history of Dobrota from the 16th till the 20th century]. Hrvatsko građansko društvo Crne Gore – Kotor, Dobrota, 2009, 318 str.

Monografija počinje sažetim osvrtom na povijesni razvoj Dobrote i na legende o njezinu nastanku. Središnji dio knjige započinje osvrtom na geografski smještaj Dobrote. Dobrotu sačinjava i niz zaselaka, a neka njihova imena podsjećaju na nekadašnja dobrotska pomorska bratstva. Donosi se popis više od 220 dobrotskih toponima, navedenih prema priloženom zemljovidu te povijesni i etnološki pregled mjesta. Spominju se i predstavnici 25 dobrotskih rodova (bratstava). Na završetku knjige tablični je pregled podataka, potom popis jedrenjaka i njihovih vlasnika u Dobroti, popis osiguranih brodova i popis katastarskih čestica.

Vidmarović, Đuro: Zvonimir Bartolić i Hrvati u susjednim zemljama s posebnim osvrtom na pomurske Hrvate u Mađarskoj [Zvonimir Bartolić and the Croats in neighboring countries with special overview of the Croats coming from the Pomurje region and living in Hungary]. *Kaj – časopis za književnost, umjetnost, kulturu*, XLIII (2010), 1–2, Zagreb, 61–70.

Autor upućuje na Bartolićevo shvaćanje toponima *Međimorje i Prekomurje*; objašnjava uporabu nomenklature prekomurski Hrvati / pomurski Hrvati / Hrvati kre Mure.

Volović, Josip: Obiteljska loza Volovići u Prilišću [Family Volovići in Prilišće]. *Svjetlo – časopis za kulturu, umjetnost i društvena zbivanja*, 1–2, Karlovac, 2010, 178–191.

Autor donosi podatke o čestoti hrvatskoga prezimena Volovići i komentira kako je nositelja toga prezimena manje od Volarića. Objašnjava njihovo podrijetlo, ističući mjesto Prilišće kao ishodište, a potom prikazuje nekadašnju i današnju rasprostra-

njenost njihova prezimena. U nekima od ugovora koje je autor proučio navode se i mnogi toponimi kao granice posjeda ili njiva (doneseni u izvornom i današnjem obliku – npr. Culpa (Kupa), Nad Szlapom, Antonovo brdo, Sladićka i Dejanska lo-kva (bare) itd. Članku je dodan i zemljovid koji prikazuje funkciranje zadruga u povijesti. Iz njega je moguće iščitati označene nadimke: Barbiri i Jurašci.

Vuletić, Nikola: Etimološke bilješke s hrvatskih otoka i obale (uz Vinjine “Jadranske etimologije”) [Note etimologiche al lessico della costa e delle isole croate (in margine alle “Jadranske etimologije” di V. Vinja)]. *Croatica et Slavica Iadertina*, 6, Zadar, 2010, 9–19.

Prema autorovim riječima ovaj je rad u sadržajnom i metodološkom smislu nastavak Vinjina članka “Dopune Jadranskim etimologijama...”, objavljenog u drugom broju časopisa *Croatica et Slavica Iadertina* (2006.). Namjera je autora da na temelju podataka prikupljenih u toponomastičkim i dijalektološkim istraživanjima hrvatskih otoka dopuni već postojeće natuknica u Jadranskim etimologijama.

Vuletić, Nikola: O nazivima za uskršnju pletenicu na hrvatskoj obali i otocima: etimološki problemi [Easter plait names on Croatia's coast and islands: etymological problems]. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovje*, 36 (2010), 2, Zagreb, 369–384.

Predstavljaju se rezultati terenskog istraživanja o nazivima za uskršnu pletenicu, provedenog na gotovo dyjesto punktova duž hrvatske obale, u unutrašnjosti Istre, dijelom u Gorskem kotaru i dalmatinskoj unutrašnjosti te nadopunjeno podatcima iz objavljene literature. Analiza prikupljenog korpusa upozorava na snažnu prisutnost slike sadržaja ‘ptica’ u našim jadranskim nazivima za uskršnu pletenicu, bilo da je riječ o nazivima slavenskog ili romanskog (dalmatinskog, istroromanskog ili mletačkog) podrijetla. Razmatraju se neka dosad predložena etimološka rješenja (Skok, Vinja) te se donose novi etimološki prijedlozi.

Žagar Karer, Mojca: Geografski termini in frazeologija [Geographical terms and phraseology=Geografski termini i frazeologija]. *Jezikoslovni zapiski*, 14 (2008), 2, Ljubljana, 101–124.

Autorica analizira pojavu zemljopisnih imena u frazeološkim jedinicama, izdvojena iz *Geografskog terminološkog slovara*. U odlomku “Frazeologizacija in zemljopisna imena” analizirani su frazemi u kojima se pojavljuju imena ili kategorije: *španska vas; sibirski mraz; kot švicarska ura; odkriti Ameriko; pravi Tekss; Indija Koromandija; Zgornji Kašelj; Spodnji Kašelj, iti / oditi v Canosso; prestopiti / prekoračiti Rubikon; videti se pri Filipih; vodo v Savo nositi; iti v Rim; mirna Bosna; Vse poti vodijo v Rim; Če greš na Dunaj, pusti trebuh zunaj; Nekaj je gnilega v deželi danski* itd.

Branimir Brgles, Ankica Čilaš Šimpraga, Joža Horvat